

Készül a kisebbségi törvény.

Az őszi ülészakon a parlament elé kerül a javaslat, amely a kisebbségi nyelvhasználat ügyében intézkedik. Gafencu államtitkár tanácskozásai a kisebbségi kérdéstről Stresemannal.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának telefonjelentése.) Az új közigazgatási reformtervezetről beavatott helyen sikerült megtudni, hogy az teljesen kikapcsolja a kisebbségek nyelvhasználatának kérdését. A reformtervezet azért nem foglalkozik ezzel a fontos kérdéssel, mert a most készülő kisebbségi törvénynek ez képezi a legfontosabb részét. A kisebbségi törvénytervezet még az idén feltétlenül elkészítik, hogy

az őszi ülészakon a parlament elé kerülhessen. A kisebbségi törvények elkészítésében fontos ténykedést fog kifejezni Gafencu külügyi államtitkár, aki most érkezett vissza Genéből, ahol részt vett a Népszövetség ülésén, ahol a kisebbségi kérdést tárgyalták. Az államtitkár rendkívül fontos tanácskozásokat folytatott Stresemannal a kisebbségi ügyekről és ezek a tárgyalások alapjai lesznek a romániai kisebbségi reformnak.

Közokirathamisítással vádolt városi főtisztviselő.

A vád szerint meghamisította egy Interimár-bizottsági ülés jegyzőkönyvét. — A főtisztviselő büntígyi utra akarja terelteni az ügyet. — A város vezetősége utasítást kér a minisztériumtól.

(Arad, március 11.) Rendkívül érdekes ügyet tárgyalt az interimár-bizottság mai ülésén. Az egyik városi főtisztviselő feljelentést adott be dr. Luta Corneli elnökhöz a másik főtisztviselő ellen, akit közokirathamisítással vádolt meg. A feljelentés szerint az illető főtisztviselő egy olyan ülésről készített jegyzőkönyvet és terjesztett át a temesvári táblához, amelyet meg sem tartottak. A feljelentés ügye az Interimár-bizottság mai, zárt ülésén került tárgyalásra. A bizottság először elhatározta, hogy az interimár-bizottság egyik tagját delegálja a főtisztviselő elleni vizsgálat levezetésére. Ekkor azonban az érdekelt főtisztviselő szólalt fel. Leszögezte elsősorban, hogy ebben az ügyben már büntígyi vizsgálat is folyt ellene, azonban az eljárást beszünt

tették. A mostani vizsgálatot csak belügyminiszteri vezérfelügyelő vezetheti le a köztisztviselőkről szóló törvény értelmében. Különben is, miután büntígyről van szó, a maga részéről kéri az ügynek az aradi királyi ügyészséghez való áttételét.

Hosszas vita után az interimár-bizottság elhatározta, hogy memorandumot intéz a belügyminisztériumhoz és kéri az engedélyét ahhoz, hogy az interimár-bizottság tagja vezethesse le a vizsgálatot. Amennyiben ez nem volna lehetséges, delegáljon sürgősen egy vezérfelügyelőt a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat lefolytatására. A beadvány a mai napon el is ment és városi tisztviselői körökben érdeklődéssel várják az ügy fejleményeit.

Aradon épül az első öröklakásos palota.

Az aradi Tritthaler-cég az Orczy-uccában hatalmas bérpalotát épít. A házban nyolcvanhárom lakás lesz. — Tizenöt év alatt a lakás a bérlő tulajdonába megy át.

Huszonöt milliós költséggel épül az új bérpalota.

(Arad, március 11.) Az utóbbi években szinte hozzászoktunk ahhoz, hogy Aradon kihalt a vállalkozási kedv és hogy a rossz gazdasági viszonyok már a csirájukban megfojtanak minden életrevaló tervet, amely a fejlődést célozza. Annál nagyobb meglepődéssel kell regisztrálni azt a világvárosi méretű építkezést, amelyet az aradi Tritthaler és Társa építészeti iroda tervez és amely ma már megvalósulás stádiumába került. Arról van ugyanis szó, hogy a Strada Mocioni (Orczy-ucca) és Str. A. Muresani (Nádor-ucca) sarkán levő Elcs-féle telken kétemeletes, 83 lakásos, óriási bérházat építenek,

amelynek lakói 15 év alatt teljes jogu tulajdonosai lesznek lakásaiknak.

Az öröklakás-rendszert a világvárosokban már régen ismerik, de Erdélyben, sőt egész Romániában Arad lesz az első város, amely ezt a rendszert bevezeti.

Az óriási bérház tervei már készen állnak a Tritthaler-cég irodájában és még ebben a hónapban nyújtják be azokat a városi mérnöki hivatalához. A kétemeletes házban három nagy és 18 kisebb üzlet lesz, a lakások közül pedig kettő négyszobás, 25 háromszobás és 56 kétszobás lakás, mindegyik központi fűtéssel, parkettás padlóval és fürdőszobával ellátva. Ujítást találunk a lakások elrendezésénél is, amennyiben kiküszöböljük a bérházaknál szokásos hosszú folyosókat. A háznak kilenc lépcsője lesz és minden lakáshoz egyenesen a lépcsőházból lehet jutni. A házban egy nagy udvart és a gyermekek részére hat játszókertet terveznek. A magyaránny építkezés költségvetése is készen áll és eszerint a bérház felépítése

huszonöt millió leibe kerül, melynek egy részét a Tritthaler-cég adja, a másik részét pedig egy, már lekötött külföldi kölcsönből fedezik.

Az építkezés már április hónapban megkezdő-

dik és a vállalkozó cég tervei szerint november elsején átadhatják a lakásokat tulajdonosaiknak.

A nagyszabású építkezés híre már elterjedt Aradon és az érdeklődők egymás kezébe adják a kilincset az építési vállalkozó Strada Josif Vulcan (Kazinczy-uccai) irodájában. Minden érdeklődőnek szívesen adnak felvilágosításokat és már eddig is több lakást jegyeztek le. A feltételek szintén készen állanak és ezek a következők:

Egy négyszobás lakás ára 450.000 lej. Ebből előre 112.500 lej fizetendő és évenként 48.000 lej kell törleszteni az összegből. Háromszobás lakás a földszinten és első emeleten 360.000 lej. Előre fizetendő 90.000 lej, míg az évi törlesztés 38.000 lej. Ugyanez a lakás a második emeleten 310.000 lej, előre 77.500 lej és évenként 33.000 lej fizetendő. A kétszobás földszinti és elsőemeleti lakás ára 260.000 lej, előre 65.000 lej, évenként 28.000 lej fizetendő. A második emeleten ez 210.000 lejbe kerül, előre 52.000 lej, évenként 23.000 lej kell fizetni. Egy udvari lakás ára a második emeleten 190.000 lej, amiből előre 47.500 lej, évenként 21.000 lej kell fizetni. Tizenöt esztendő elmúltával a lakás tulajdonjoga átmegegy a lakó birtokába, aki épen úgy rendelkezik vele, mint a saját házával, tehát bérbeadhatja, eladhatja vagy elajándékozhatja, anélkül, hogy bárkinak ehhez beleszólása lenne.

Eddig a magyaránny terv, amely az Orczy-uccai 4000 négyzetméteres telkekre néhány hónap alatt világvárosi méretű épületet varázsol, az idén épen a legjobban valószínűsíthető, mert a huszonöt milliós építkezés egyrészt megszünteti a nagy lakáshiányt Aradon, másrészt pedig erősen hozzájárul a nagy munkanélküliség csökkentéséhez. És mindenek felett, valahogyan a lokalpatriotizmusunknak is hízeleg, mert egyszer megértjük azt is, hogy Arad megelőzi valamiben versenytársait és nem mindig Aradot előzik meg a szép tervek keresztülvételében.

Marosi Rudolf.

Aki a betörőket meglopta.

A Császl-betörőbanda tekintélyes bűnlajstromra.

(Arad, március 11.) Részletesen beszámoltunk néhány nap-előtt az aradi rendőrség pompás fogásáról, amikor is sikerült ártalmatlanná tenni egy héttagnú veszedelmes tolvajbandát. A rendőrségen a banda tagjai: Császl Antal, Magyar Pál, Bács Miklós, Abrudean István, Bács Miklósné, Rivis Anna, Horváth Mihályné csakhaman bevallották 18 betörést és most a kiegészítő nyomozás és a helyszíni kiszállások nyomán teljesen befejezték az ügyben a vizsgálatot.

Kiderült, hogy a november óta garázdálkodó betörők a legnagyobb előszeretettel a CFR. nagy depóját látogatták meg. Rövid idő alatt 5000 kg. szenet loptak el innen, amelyeket Hirschl Géza Str. Budai Deleana (Csokonai-ucca) kereskedő lakására vittek el éjszakaiként. Ott letették a kereskedő gangjára, aki azonban a lopott holmit, amíg a betörők újabb anyag után néztek, behordta a gangról a lakásába és az ismét visszatérő betörők a zsákmánynak már csak hült helyét találták. Ezért aztán bosszút esküdtek a kereskedő ellen és négyszer egymásután ő hozzá is betörték. Hirschl tudta, hogy ők a tettesek, azonban nem mert feljelentést tenni ellenük. Most ő elene is nyomozás indult meg és mára már a büntígyi osztály el is rendelte előállítását, azonban Hirschl dr. Plesz hatósági orvos által kiállított bizonyítványt mutatott fel, hogy súlyos beteg és így a kiszálló Bugariu és Sava detektívek nem eszközölhetők letartóztatását.

Ezen a két eseten kívül főképen a két vezér: Császl és Magyar. Ardelean Jánostól, a CFR. depó vezetőjétől 2500 lej értékben baromfiakat, özv. Reimüller Jánosné Str. Gelta (Álmos-u.) 11. szám alatti lakosnőtől, Knapp Andorné Str. Orient 42. szám alatti lakosnőtől, Schmidt Antal Str. Surorilor (Simándi-ut) 2. szám alatti lakostól baromfiakat, Pák Todor Str. Orient 30. szám alatti lakostól 3000 lej értékben ruhaneműt, Cret Mihály Strada Orient 14. szám alatti lakostól 1000 lej értékben szintén ruhaneműt, Sigmeth Antal Strada Orient 44. szám alatti lakostól 2500 lej értékben deszkát, Pacurar Moise Str. Trianon 48. szám alatti lakostól 1000 lej értékben ruhaneműt, Pálmál István Str. Tache Protopopescu (Bethlen-ucca) 29. szám alatti lakostól 2000 lej értékben cipész szerszámokat, Niculita Constantin Str. Motlanu (Forray-ucca) 5. sz. alatti lakostól 1000 lej értékben vaskályhát és tükröt, a temesvári híd közelében egy konyhából 500 lej értékben konyhaedényeket, a buzsáki pusztáról 2000 lej értékben ruhaneműket, Kis János Str. Udrea (Farkas-ucca) 22. szám alatti lakostól 4000 lej értékben ruhaneműket, Szabó Andor Str. Trianon 32. szám alatti lakostól 2000 lej értékben ruhaneműket, Redei László Str. Campul Podului (Legelősor) 285. szám alatti lakosnőtől 1000 lej értékben ruhaneműket és Menczer Árpád Str. Colonel Paullan (Fácán László-ucca) 11. szám alatti kereskedőtől szvettert loptak el a tettesek. A most már befejezett vizsgálat után az ügyészségre kísérik át majd őket.

— A pápa európai körutra indul. Rómából jelentik: A vatikáni körökből eredő hírek szerint, a pápa 1930-ban európai körutra indul és utjában meglátogatja a nagy katolikus városokat. Utiránya: Róma, Trieszt, Zágráb, Budapest, Krakó, Varsó, Bécs, München, Brüsszel, Dublin, Páris, Madrid, Lisszabon és Róma. A pápa 1931-ben egy nagyobb amerikai utazást is tervez.

Benedek Marcel Aradon.

Az ismert magyar irodalomtörténész nyilatkozik az erdélyi magyar írók budapesti térlogolásáról. Új színeket várnak az erdélyiektől. Titkos regényírók ostroma.

(Arad, március 11.) Benedek Marcel, az ismert magyar irodalomtörténész, vasárnap délután Aradra érkezett. Ő volt az, aki a magyar és francia irodalmi kapcsolatokat két évtized buzgó munkásságával annyira kinégyeltette, hogy ezért

a francia akadémia a pálmákkal tüntette ki és ő az egyetlen magyar irodalomtörténész, aki ennek a magas francia kitüntetésnek hírtokában van.

Benedek Marcelnek nagy érdemei vannak abban, hogy az erdélyi magyar írók az utóbbi időben nagy sikereket arattak Budapesten és elsősorban neki köszönhető, hogy végre a mi íróink is kezdik elfoglalni az egyetemes magyar irodalomban megillető helyeiket. Ma délután alkalmam volt hosszabb beszélgetést folytatni a neves irodalomtörténésszel, aki aradi utazásának céljáról a következőket jelentette ki:

— Őszintén mondhatom, hogy az erdélyi magyar irodalom iránt napról-napra nagyobb érdeklődés mutatkozik Budapesten s ez most kapcsolatban van kétnapos utazásommal. Megbízta, hogy keressem fel Aradon Szántó Györgyöt, akinek könyvei szinte példátlanul nagy sikert arattak rövid egy hét alatt megjelenésük óta és interjuzvoljam meg.

Interjuért jött Aradra Benedek Marcel és mégis én interjuvoltam meg őt először.

— Már évek óta kötelességemnek tartottam, hogy előörse és ideális ügynöke legyek Budapesten az erdélyi magyar irodalomnak és nagyon boldog vagyok, hogy az ismeretlenségből egymás után érkeznek be az erdélyi magyar tehetségek. Ma már határozott térlogolásról lehet beszélni és egymás után törték elő Magyarországon Gulácsy Irén, Markovics Rodion, Szántó György és Tamássy Áron. A székely írók épen ezen a héten mutatkoznak be a magyar fővárosban édesapám, Benedek Elek vezetése alatt és

ez lesz az első olyan erdélyi előadó este, amelyen gondoskodás történt, hogy ne csak a Budapesten szigetelt erdélyiek, hanem a valószínűleg pesti közönség is megjelenjen és közvetlen kapcsolatot teremtsen Erdély íróival.

Szentimrey Jenő, Baralis János, Nyírő József, Kacsó Sándor lépnek a pódiumra Benedek Elek bevezető beszéde után, hogy irodalmi termésük javát bemutassák a magyar főváros közönségének. Szentimreiné Zsuzsi pedig székely népballadákat, amiket Kodály Zoltán zenésített meg, fog előadni.

— A nemrégiben felideezett erdélyi íróknak köszönhető, ha Magyarországon az a közöny és nem ismerés, ami Erdéllyel és irodalmával szemben eddig fennállott, meg fog változni. Erdély az átlagos közönség számára egy üres fogalom volt, ami most kezd tartalommal megtelni.

Beszélgetés közben szóba került, hogy valósággal szétkapkodta a magyarországi közönség a legutóbb megjelent erdélyi könyveket. Markovics Rodion *Szibériai garnizonja* eddig 13.000 példányban fogyott el, Gulácsy Irén *Fekete vitégénye* nyolc kiadást ért meg, amivel kapcsolatban megkérdeztem: nem-e kelt a magyarországi írók körében bizonyos recenziust, hogy egyre-másra kelnek el az erdélyi könyvek?

— Amennyire én tudom, ennek az irigységnek nyoma sincs. A közönség lelkeben eddig bizonyos helytelen előítélet alakult ki a magyar írókkal szemben és

a magyarországi írók most már csak hálásak lehetnek az erdélyi kollégáknak, hogy segítettek megtörni ezt az indokolatlan előítéletet.

Most már a magyar írók jogosan remélhetik, hogy a sok jelentéktelen fordítás helyett ezenfelül inkább magyar írókat fognak a budapesti kiadók megszólaltatni.

— Miben látja okát annak, — tettem fel a kérdést — hogy az utódállamok magyar írói közül csak az erdélyiek iránt érdeklődik Magyarország közönsége, míg a csehszlovákiai és jugoszláviai magyar írók továbbra is csak

szűkre szabott keretek között mozoghatnak és csak kicsiny olvasóközönségükre vannak szorítva?

— Erdélynek ezelőtt is meg volt a maga különállása. Nagyobb tömegben él itt a magyarság és él bennük valami külön erdélyi öntudat. Ott minczen olyan „Resonanzboden“ és erre Erdélyben külön színezetű magyarság él. Jugoszláviában és Csehszlovákiában is látszanak biztató kezdések, egy-két név kezd kibukkanni. Egyes tehetségek mutatkoznak már. csak annak a tényleges irodalmi életnek, ami Erdélyben zajlik, minczenek észrevehető nyomai. Az ott kialakuló irodalomnak nincs még meg az az átütő ereje, hogy a határokon túl is érdeklődéssel várja a magyar olvasóközönség.

— Mi a véleménye arról, — kérdeztem utóljára — hogy a magyar irodalmi társasá-

Bucurestiben dühöng a spanyoljárvány.

Ha pár nap alatt nem javul a helyzet, becsukják a színházakat, iskolákat és mozikat a fővárosban.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának telefonjelentése.) A bucuresti-i spanyoljárvány veszedelmes méreteket ölt. Statisztikai kimutatások szerint, a külvárosok lakosságának harminc százaléka spanyolban megbetegedett. Az

egész város iskolásgyermekeinek pedig negyven százaléka fekszik spanyolbetegségben. Az egészségügyi hatóságok elhatározták, a mennyiben három napon belül nem csökken a járvány, úgy az összes iskolákat, színházakat és mozikat bezárják.

Gázbombák a mexikói felkelők ellen.

A lázadóknak nincsen gázmaszkjuk. — Lindbergh naponta elrepül a forrongó Mexikó felett. — Kivégzik a felkelő tábornokokat.

Mexikóból jelentik: A hadügyminiszter személyesen vette át a hadsereg parancsnokságát. Első intézkedése az volt, hogy az összes foglyokat, elfogatásuk után nyomban agyon kell löni. Később érkezett jelentések szerint a kormánycsapatok döntő győzelmet arattak a felkelők fölött. Lopez felkelő tábornokot csapataival együtt elfogták és rengeteg löszert és fegyvert zsákmányoltak. Lopez tábornokot a hadbíróóság ítéletére agyonlőtték. Newyorki jelentések szerint a mexikói kormány a Vougat-gyárban többszáz katonai gépet, valamint több ezer gázbombát rendelt.

Minthogy a felkelőknek nincs gázárcuk, a

gázbombák használata borzalmas következményekkel fog járni.

Mexikóból jelentik, hogy a kormány elfogatta Miguel páteret, Villareal tábornokot, valamint számos felkelővezért és mindnyájukat agyonlövötte.

Newyorkból jelentik: Lindbergh ezredes menyasszonya tudvalevőleg Mexikóban van és az ezredes naponta meglátogatja repülőgépén. Legtöbbször olyan területek fölött repül, ahol csatározások folynak. Az újságíróknak kijelentette, hogy ameddig menyasszonya Mexikóban van, addig állandóan meglátogatja.

Baumann Vili aradi bünlajstroma

Négy kis jellemző eset az országos híri szélahámosműködéséről.

(Arad, március 11.) Baumann Vili a rendőrkézre került szélahámos három napig volt vendége az aradi rendőrségnek és ezalatt egész sorsa megváltozott. Eredetileg úgy határoztak, hogy elszállítják Kolozsvárra a szülővárosába, de időközben kiderült, hogy Baumann Vilinek Aradon is van még elszámolni valója. Eleinte ugyan az volt a renőrség főltevése, hogy Aradról való kiszabadulása után tiszta kézzel ment el a jókedélyű Vili, lassanként azonban egyes esetek fölelevenítésénél Iancu Traiannak mindinkább az a gyanuja támadt, hogy ezek a Vili-re oly jellemző esetek az ő munkái. Így szépen réterelte a szót az ügyesen és leleményesen elkövetett esetekre. Baumann Vili természetesen nem ment szívesen bele a dologba, de később mégis föredelmesen vallomást tett, aztán csak úgy zuhogott belőle a mondóka.

Az első eset: Ép akkor hagyta el a foglázatot. Egy üzenettel fölkeresi Simon Jenő aradi lakost. Utravalót kér tőle, amíg az elemőzsiát készítik neki, lelop a falról egy kis órát.

A második: Elmegy dr. Heretiu Miron orvoshoz. Bent, a rendelőben rosszullettet szimulál. A segítségére siető orvos vizért ki-

FRÁTER LORÁND

márc. 23-án legnépszerűbb dalait önkil cigányzenekisérettel a Kulturpaletában. Jegy: Sándor Ferenonél.

gokba is kezdik beválni erdélyi magyar írókat? Diszkrét mosoly jelent meg Benedek Marcel arcán, majd a következőket mondotta:

— Az irodalmi társaságoknak olyan kevés kapcsolatuk van az élettel, hogy mint megtiszteltetés, igen szép ez a tagság, de különösebb jelentőséget nem tulajdoníthatóknak ennek.

Ezzel a beszélgetés véget ért, mert több aradi titkos regényíró értesült arról, hogy Benedek Marcel városunkban tartózkodik és egymás után érkeztek hönuk alatt regényeik kézírataival. Ha ez így megy tovább, akkor holnap külön kofferre lesz szüksége, hogy a felidezésre váró regényírók kézíratait elszállíthassa Budapestre.

Ferenczy György.

szalad a szobából. Közben Vili kifosztotta az orvosnak a folyosón lógó kabátját.

A harmadik: Bemegy Steinhübel keztyűshöz. Elvisz hozzá egy rossz keztyűt, javítás céljából. Közben panaszkodik, hogy sokat kell várnia és pénzt akar fölvenni a Marmorosch-bankból. Steinhübel előzékeny: kölcsön ad a pénzfölvételéig egy pár vadonat új legfinomabb keztyűt. Vili azóta sem tért vissza a Marmorosch-bankból.

A negyedik: Elmegy dr. Pescariu János orvos lakására. Az orvos nincs otthon. Vili kijelenti, hogy megvárja. A cselédleány még tüzet is rak neki, hogy meg ne fázzon. Vili először megmelegedett, aztán ellopott egy pár 3000 lejes röntgen-keztyűt.

Végül egy jellemző tréfa: Átkísérték az ügyészségre. Amint ott ácsorog az ügyész előszobájában, egy újságírónak, mint rendőrségi alkalmazott mutatkozott be, aki ép most hozta át a vele levő többi ügyészségi foglyokat. Aztán elmesélte neki Baumann Vili érdekes történetét.

— Megalakult a csunyaság elleni szövetség. Berlinből jelentik: A napokban megalakult itt a kozmetikával foglalkozó orvosok munkaközössége, amely magába foglalja a csunyaság ellen küzdő összes német orvosokat. A szövetségnek főként a szociális kozmetika fejlesztése a célja és élnöke Saalfeld berlini egészségügyi tanácsos lett.

A zsidó ifjúsági kulturkőr bálja március 2-án a zsidó Jótékony Fehér Kereszt szálloda négyet támogatásával a nagytermében

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedői hitel a stabilizáció után.

— Az Aradi Általános Takarékpénztár közgyűlése. —

Az Aradi Általános Takarékpénztár vasárnap tartott közgyűlésén Faragó Rezső vezérigazgató az intézet zárószámadataival kapcsolatosan élénk érdeklődés mellett fejtegette a kérdést, hogy a kereskedelmi hitel alakulása és fejlődése miképp várható a stabilizáció után.

— A jegykibocsájtó intézeteknek mindig a kereskedelmi váltó volt az aranyat helyettesítő bankfedezete, amelyet a jegybankok ritkán és csak különleges szempontok miatt tértek el. Amikor a stabilizáció után a normális viszonyok felé indulunk, várható-e, hogy a kereskedelmi hitel visszanyeri régi jelentőségét és hogy a hitelszolgálat úgy a jegybanknál, mint az egyéb tőkeforrások részéről elsősorban a kereskedelmi hitel ellátására fog törekedni?

— A stabilizáció áldásait hazánkban egy tökeszegény nagyipar, egy eladósodott parasztsztyály, egy lerongyolódott hivatalnok-társadalom várja a gondokkal küzdő kereskedelmen kívül: vajjon sorrendben melyeknek igényei az elsők? A reményeknek, a jogos kívánságoknak a lehetőségekkel kell számolni. A stabilizációs kölcsön egymaga — amint a külföldön — nálunk sem fog pénztultengést jelenteni. Bizonyosága ennek az, hogy a szomszéd országokban, két-három évvel a stabilizáció után, még mindig a békebeli kamatlábak mintegy kétszerese van alkalmazásban. Ha tehát bizonyos átmenet után újra a pénznek nagyobb keresletével, mint kínálatával kell számolni, akkor a hitelszolgálat elsősorban a rövidlejáratú hitelekre fog szorítkozni.

— A kereskedői hitel anyagát az teszi értékesé és a bankjegy fedezetére alkalmasá, mert az tulajdonkép nem jelent eladósodottságot, leszegényedést és bénító terhet. A gazdasági életben klasszikus fogalom lett: „a rendes kereskedői gondosság.” Nos, ezt feltételezve, a kereskedő nem tesz mást, minthogy a gyárosnak, avagy az importőrnek reábizott áruját értékesíti és ha ezeket hitelbe kapja, bizonyos idő múlva az áru ellenértékét a maga keresetének levonása után a gyárosnak, a termelőnek, az importőrnek visszaadja. A kereskedelmi hitel áthidalja a maga tőkéjével ezt a vándorlást, tehát nem új adósságot teremt, hanem az üzletnek részesevé válik.

— A stabilizáció után tehát a pénzügyi tevékenységnek előreláthatóan ez a hitelszolgálat lesz egyik legjelentősebb bázisa. A parasztsztyály helyzetét véglegesen állami beavatkozás kell, hogy megoldja, annál inkább, mert a földhöz jutott parasztság a maga erejéből nem tudja magát a kellő gazdasági felszerelésekkel ellátni; a nagyipar bizonyára közvetlen kapcsolatokat fog a külföldi tőkével nyerni; a hivatalnoksztyály sorsán ugyancsak felső segítség kell, hogy lendítsen. A kereskedelem, hiteligenyeinek kielégítése nem vár állami segítséget — csak azt, hogy ismerjék el a jelentőségét és hogy ne nyomják el.

— A kereskedelmi hitel szolgálatának pedig nálunk annál inkább meglesz a jelentősége, mert ha a kereskedelem főlegesen hajtásaitól megszabadul, még mindig nagyobb és jelentősebb hivatásra váró szervezet lesz belőle, mint a múltban és különösen az import és export gócpontjaiban. Ha tehát a kereskedelemnek nem kell tartania a stabilizáció veszedelmétől, a kereskedelmi hitel szolgálata nem fog jelentőségéből és hatásköréből veszíteni és a várható fellendülés fontos tényezője lesz.

A közgyűlést Hegyi Albert igazgatósági elnök nyitotta meg, aki meleg szavakkal emlékezett meg az intézet elnökének, dr. Baross Lajosnak és igazgatósági tagjának, Freund Fülöpnek múlt évben történt elhunytáról. A határozatképességet megállapítva, a jegyzőkönyv vezetésére dr. Sugár Jenő intézeti jogtanácsost, annak hitelesítésére Plesz Gyula és Winkler Hugó részvényeseket kérte fel. A zárószámadatokat Lakatos Aladár ügyvezető igazgató terjesztette elő. Az igazgatóság javaslatainak és a mérlegnek elfogadása után a közgyűlés kimondta, hogy a 7,144,443 lej jövedelemből egymillió lejt a rendes tartalékalap gyarapítására fordít és az alapszabályszerű dotációk után nettó tizenhat százalék, azaz részvényenkint nyolcvan lej osztalékot fizet. A közgyűlés az igazgatóságban megüresedett helyre Böhm Géza fatermeköt választotta meg és az alapszabályok egy pontjának módosítását mondta ki.

Zürichben 3.09 a lej.

Helyi valutaárak. (Március hó 11.)
Kifizetések: Berlin 40.10, Amsterdam 67.70, Newyork 168.50, London 818.50, Páris 6.60, Milánó 8.84, Prága 5, Budapest 29.42, Zágráb 296.50, Varsó 19, Bécs 23.72.50, Zürich 32.45.
— Árú: Márka 40, holland forint 67, dollár 168, angol font 815, francia frank 6.75, olasz líra 9, cseh korona 5, pengő 29.50, dinár 3, osztrák schilling 23.90, svájci frank 32.
— Pénz: Márka 39.50, holland forint 66, dollár 167.50, angol font 800, francia frank 6.60, olasz líra 8.80, cseh korona 4.90, pengő 29.30, dinár 2.90, osztrák schilling 23.70, svájci frank 31.50. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdezárlat. (Március hó 11.)
Berlin 123.37.50, Amsterdam 208.30, Newyork 520, London 2522.37.50, Páris 20.30.75, Milánó 27.21.50, Prága 15.40, Budapest 90.65, Belgrád 9.12.87.50, Bucuresti 3.09, Varsó 58.30, 73.05.

Zürichi tőzsdényitás. (Március hó 11.)
Berlin 123.35, Amsterdam 208.26, Newyork 520, London 2522.50, Páris 20.31, Milánó 27.21, Prága 15.40, Budapest 90.65.50, Belgrád 9.12.75, Bucuresti 3.09, Varsó 58.30, Bécs 73.05.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Március hó 11.)
Devizák: Páris 6.56.75, Berlin 39.91, London 815.70, Newyork 167.85, Milánó 8.80.50, Zürich 32.35, Bécs 23.64, Prága 4.98, Budapest 29.30, Varsó 19.05. — Valuták: Napoleon 644, márka 39.80, léva 1.18, török líra 0.82.50, angol font 813, francia frank 6.60, svájci frank

A tavaszi női divat különlegességei

és gyönyörű változatok szerint készülnek kabátok és ruhák

BAKÁCS NOI DIVATTER ÉBEN
Arad, Str. Bratlanu 12.

32.30, olasz líra 8.75, drachma 2.13, dinár 2.92, dollár 166.95, lengyel zloty 18.90, osztrák schilling 23.95, pengő 29.25, cseh korona 4.92.

Budapesti tőzsdényitás. (Március hó 11.)
Bucuresti 3.11, London 2782.87.50, Berlin 136.10, Milánó 30.02, Páris 22.40, Prága 16.98.75, Zürich 110.32.50, Bécs 80.58.75, Belgrád 10.07, Newyork 573.70.

= Május 5-ikén lesznek az iparkamara választások. Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial királyi dekrétumot közöl, amely az iparkamara választásokat az egész országban május 5-ikére tüzi ki.

= Tőkét emel az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T. Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T. április 11-én tartja Kolozsváron közgyűlését, amelyen ki fogják mondani a fuziót a Temesvári Kereskedelmi és Gazdasági Bankkal. A temesvári pénzügyintézet, mint fiók fog a fuzió után tovább működni. A fuzióval kapcsolatosan a bank 80 millióra felemeli alaptőkéjét. Mindkét pénzügyintézet a napokban teszi közzé mérlegét. Az Erdélyi Bank mérlege az egyes üzletágak és rendeltetés nagvarányu emelkedésének lesz bizonyítéka. 40 millió részvénytőke, 18 millió tartalékok mellett, 12 millió 792.000 lej a tiszta nyereség, ami a tőkék 25 százalékos jövedelmezőségének felel meg.

Felelős szerkesztő: RÉTHY IÓZSEF.

NYILTEK.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Bräuner Vilmos műhelyének vezetésével felhagytam. Vállalok szobafestő és mázoló munkálatokat jutányos árak mellett.

Kucsera János

1941 Strada Marasesti 10. szám.

A Piața Avram Iancu (Szabadság-ter) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiact legelőnebb helyén

bolthelyiség,
azonnalra kiadó.

Cim az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Egy háromszobás

fürdőszobás lakás május elsejére kiadó. Ugyanott két darab kétlakásos lakóház kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Érdeklődni lehet Str. Ghiba Birta 40.

Jóforgalmu

fűszerüzlet

a belváros központjában olcsón átadó. Bővebbet Győrffy „Mures” irodájában.

Szénásszi

Str. Crișan (Karolina-u.) sarkán

Tavaszi szövetujdonságai megérkeztek!

Versenyárak! Szolid kiszolgálás!

Diana-fürdő

azonnalra

bérbeadó vagy eladó.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1357

Nem mérgezi meg magát metilalkohollal,

ha a világhírű Lichtwitz rum- és likörgyár romániai töltőtelepének oreme áruját issza, mert azok garantáltan tiszta szesz és gyümölcsipárlatból készülnek.

Kap- ható: Lichtwitz-gyár Arad.

Nemes gyümölcsfák

osak is legjobban bevált és közkedvelt gyümölcsfajokban ismét kaphat- k

Adelmann Karoly

gazda ágában 1300

Ujessentannán.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

Az AMERIKAI ZSIDÓ TÁRSULAT

élén a kiváló és híres tragikával:

ANNA JAKOBOWITZ-cal

csak 3 napra tér vissza

ARADRA:

Március 12-én kedden, 13-án szerdán és 14-én csütörtökön a Városi Színházban.

Március 12, kedd
este 9 órakor

Ihr groises Sod

Az ó nagy titka

Tragédia 3 felvonásban.

Március 13, szerda
este 9 órakor

Weib und Geliebte

Feleség és szerető

Dráma 3 felvonásban.

Március 14, csütörtök
d. n. 4 1/2 órakor

Die Mama fin der Welt

A világ anyja.

Dráma 3 felvonásban.

Tavaszi női felöltő és ruha-
ajándékok megérkeztek

Juliu PLESZ Gyula

céghez Arad, a színház hátsó bejáratával
szemben. Az aradi körösködők
részleteladási csoportjának tagja.

DEUTSCH JOSEFIN

Strada Bratianu 11.

Tavaszi női kalapjai
legegységesebbek, legújabbak és legolcsóbbak. Alakítások modell
után jutányosan. Kalapkellékek nagy választékban.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó
hétköznapi 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb
hirdetés ára 10 szóig hétköznapi 40 vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-
vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal
fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely ere-
deti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig
veszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdéskódásra válaszolunk. Aján-
latok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A
kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a ki-
adóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

**Villamosvilágítási és csengő berende-
zés legolcsóbban:**
Varga és Rosenfeldnél Arad, Centrál-
szálló mellett.

ALKALMAZÁS.

URINÓ, irodista-női, pénzfárnoknői, vagy
más bizalmi állást keres. Szíves megke-
reséseket „Szorgalmas 2” jellegre az
Aradi Közlöny kiadójába kér. 401

MINDENES szakácsnő, ki a főzésben és
a sütésben perfekt, jófizetéssel felvéte-
lik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivata-
lában. 1389

HÁZMESTERPAR gyermektelen, az ass.
szony mindenek takarításért lakást, fu-
tást, világitást, fűtést kap. Érdeklődni
Kassz irodájában, Str. Eminescu 12. sz.
1213

MUNKAKÖNYVVEL bíró megbízható,
főadás házi szolgáló-kifutó jó fizetéssel
azonnalra felvétetik. Ugyanott a nőt-
szóló és kettős lányok felvétetnek. In-
dustria de Clorapl. Str. Gh. Lazar No. 17.
1348

KERTÉSZT, fővadást és kovácsmestert
keresek, előnyben akik uradalmakban
már alkalmazva voltak. Jelentkezni jo-
ltó hó 15. pénteken Aradon, Str. N. Gri-
gorescu 2. Lászlóffy intézőnél. 1352

PERFEKT vasaló és mosóné házakhoz
20 lejért ajánkozik. Nagyné, Választó-
ucca 61. 1354

PERFEKT fiatal szobaleányt keresek
15-ro. Str. Crisan 8., I. em. 10570

MINDENES főbizonyítvánnyal azonnalra
felvétetik. Traubé, Bulev. Carol I. No.
49., I. em. 1355

INTELLIGENS idősebb nő, perfekt né-
met-magyar, a háztartásban jártas,
ajánkozik urházhhoz, vidékre is megy.
Cim özv. Dávidné, Str. Margareta 11.
1361

LAKÁS.

HÁROM ESELEGE NÉGY SZOBÁBÓL
álló első emeleti uccai helyiség a főtér
középen lelépés nélkül kiadó. Irodának,
lakásnak, divatszalonnak egyaránt alkal-
mas. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.
1000

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba, ta-
nárnő, tanítónő vagy hasonló állásu. nő-
nek kiadó. Bulev. Regele Ferdinand 1.
II. emelet. 1343

EGY SZOBA konyhából álló udvari
lakás a FÖTÉREN MÁJUS 1-RE kiadó.
Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 500

A főtéren

két udvari szobából álló, mű-
helynek, szalonnak
vagy irodának alkal-
mas helyiség azonnalra

KIADÓ.

Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1857

OKTATÁS.

FRANCIA órákat vennék. Ajánlatokat
„Jó módszer” jellegre az Aradi Közlöny
kiadójába kérek. 1356

VÉTEL ÉS ELADÁS.

RADIÁL és Cilinderszék eladók. Meg-
tekinthető: Tipar, jud. Arad malom.
1284

TÖRÖK DIVÁNY, antik vitrinek, könyv-
szekrények, Biedermayer székek és
szalónok, antik ág, éjjeli szekrény és
szekrények, szekreterek, comodók, asz-
talok, székek, szőnyegek, fali vitrin, háló,
ebédlő és szalonberendezések, függő-
nyók, kézimunkák, villanylámpák, kre-
dencek, antik sálak, vitrintárgyak, már-
ványoszlop, női íróasztalok, nyest boa,
tükrök, Rádió szekrény, festmények,
eladók. Salgóné bizományi üzlete, Str.
Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota.
1000

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPÁNT eladó.
Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1151

SZŐLŐBIRTOKOSOK, akiknek nagyobb
mennyiségű boraik vannak, s azokat jól
őshajtiák értékesíteni, forduljanak cimem-
ért az Aradi Közlöny kiadójához. 1345

KERESEK Biedermayer álló tükröt,
antik porcellánokat, poharakat, külön-
böző butorokat, antik szalónokat, órá-
kat, díszlámpákat, vitrineket, stb. Kívá-
natra házhhoz is megyek Salgóné bizo-
mányi üzlet, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.)
Neuman-palota. 1000

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladók. —
Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1454

MACULATURA PAPIR 5 kgros csoma-
gokban kapható az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában. 500

ZONGORAK

Részletfizetésre:
25.000.— lejtől 80.000.— lejig
Melisnél Arad, Pápa Avram
lanou 21. szám I. emelet.
Zongorakészítő és hangoló

INGATLAN.

HÁROM nagy üres telek és ház eladó.
Vinga 625. sz. 1285

KISEBB HÁZTELKET, forgalmas utvo-
nalon megvételre keresek. Címeket „Te-
lek” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhi-
vatalába kérek. 1346

TELEK belváros aszfaltos uccájában kis
kétszobás lakóházzal eladó, volt Vécsev-
ucca 21. 1350

ÜZLETEK.

VOLT Zrinyi-ucca 12. fogorvosi műte-
rem, 2 szoba és laboratórium kiadó má-
jus 1-re, esedez más műteremnek, irodá-
nak is. Értekezhetni Reichné, volt Var-
iassy Lajos-ucca 104. 1221

BÜFFÉ és étterem haláleset miatt áron
alul is eladó. Cim az Aradi Közlöny ki-
adóhivatalában. 1362

Legbiztosabb tőkebefektetés!

Sarokház 20000 lakossal bíró mező-
városban, nagy vidékkel,
betegség miatt, örök áron eladó.

Bankfióknak, biztosító ügynökségnek,
orvosnak, ügyvédnek, autó vagy rádió-
lerakotnak, droguista-üzletnek nagyon
alkalmas. Textilgyár képviselője meg-
szerezhető. Komoly reflektánsok „Biz-
tos tőkebefektetés” jellege alatt irjanak
az „Aradi Közlöny” kiadójába. 1262

Tud Ön 10 hónapon át havi 660 lejt fizetni?

Ha igen, ez esetben a
Rádió Amatőrök Egyesülete

utján mint tag kaphat.
Egy 3 csöves, egész. Európa vételre
alkalmas, márkás rádió készüléket hoz-
závaló anoddal, acumulátorral és hang-
szóróval együtt, havi 660 lejt fizetésre.
(Korábban teljesített minden részlete
után prorata temporis kamattérítést él-
vez.)

Más anyag beszerzésnél (száraz elem,
alkatrész, lámpa, acumulátor stb.) Ön él-
vez a napi árból 5% engedményt és az
év végén forgalom után 10—15% kon-
zum rabatot.

Ebből megértheti miért kell belépnie
a „Rádió Amatőrök Egyesületébe!” —
Titkár és szakértők, minden hétköznapi
délután 5—7-ig Str. Bratlanu 2—4. sz. a.
BODNÁR Iróköz helyiségében rendelke-
zésére állnak. Tagfelvétel ugyanott,
vagy az egyes ivartóknál.

Az Aradi Rádió Amatőrök
Egyesülete.

Hirdetmény.

Az I. ker. adóhivatalnál f. hó
12-én 10 órakor több fali óra kerül
árverésre.

Fontos mindenkinek!

Ha a mindennapi írásztó munka után
nyugodtan akar pihenni, fordítson
gondot arra, hogy

Ágytöltőt

a jóhírnévnek örvendő, szakosított
Tolltisztító Vállalat

Arad, Szt. Pál-ucca 3., teljesen újrend-
szerű gépeivel rendbehozza.
A vállalat néhány óra alatt végzi a
köve kezű munkákat, amelyeknél bár-
ki jelen lehet: fertőtlenítés, gözölés,
molytalanítás, felülésítés és portalaní-
tás. Elsőrendű munka. Számos díjnyertes

Figyelem!

TORDAI CEMENT

valódi, ha a zsákok eredeti GYÁRI
SIGNÓVAL és GYÁRI PLOMBÁVAL
vannak ellátva. Érdeklődők forduljanak:

KORNIS TESTVEREK céghez.

Iroda: Bul. Reg. Maria 13. Andrassy-tér.
TELEFON: 501. 90.

Raktár: Bul. Reg. Ferdinand. (Borosa
Béni-tér) 61.

Aradi Faipari Vállalat, Czeiler, Kornis és Tsa céghez:

Gvártelep: Calea 6 Vanatori (Curtici-nál)
TELEFON: 504. 187.

Detail: Calea Bihorului (Béla-tér.)
TELEFON: 320.

Tordai cement

eredeti plombált zsá-
kokban kapható:

Bornstein Andornál

Arad, Bul. Reg. Ferd. (Borosa Béni-tér) 61.

Fogászat.

Fogház (érzetelentéssel) ... L. 40
Fem fogak (Randolt) drb. ... L. 100
Arany koronák drb. ... L. 380—400
Fehér fogak kautschukra drb. ... L. 80
Vidékietek fogmunkálatok 24 óra alatt eszközöltenek

Frida D'Moudjalled

vizsgázott fogásznő 5205
Arad, Str. Mărășești 11. (Kossuth-ucca.)

INGYEN küldöm

szőlőoltvány és gyümölcsfa

árjegyzéket, mely az egész ország-
ban a legolcsóbb árakat és minden sző-
lőbirtokosra nézve megfizethetetlen ta-
nácsokat tartalmaz. A saját érdekében
ne vegyen addig oltványt vagy bármily-
en fajta vesszőt míg át nem olvassa
szőlészeti utmutatómat. Cim:

J. Szücs

szőlőtelep Diosig, jud. Bihor. 5630

Szőnyegárverés.

Folyó hó 12-én, ked-
den délután 4 órakor
Dr. Beles közjegyző ur
irodájában elfognak ár-
vereztetni különböző
perzsaszőnyegek. 1388

Üzlethelyiség

azonnalra kiadó.

Str. Eminescu (Deák F.-u.) 20/22

Ha közszükségleti,

alkalmi vagy ajándék-
tárgyakat mérsékelt
áron ohajt beszerezni, keresse fel

SALGÓNÉ bizományi üzletét Arad,
Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota.

Vizum - Rádió - engedély - Messe igazolványok

miatt bizalom-
mal forduljon

Sándor Ferenc

Arad legrégebb
vizumirodájához.